

ประสบการณ์การบริหารบุคลากรด้วยความเอื้ออาทรของหัวหน้าผู้ป่วย
ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออก

บุญนำ สมุทรศรีจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

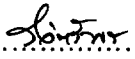
เมษายน 2548

ISBN 974-502-430-9

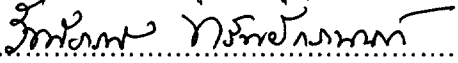
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้
พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ บุญนำ สมุทรศรีรินทร์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

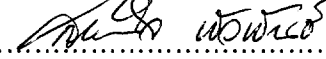
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..........ประธาน

(ดร. วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

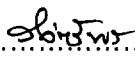
..........กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนิกรณ์ ทรัพย์ไพธานนท์)

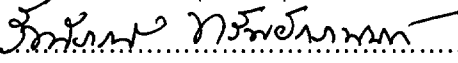
..........กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายใจ พัวพันธ์)

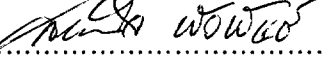
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..........ประธาน

(ดร. วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

..........กรรมการ

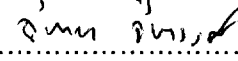
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนิกรณ์ ทรัพย์ไพธานนท์)

..........กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายใจ พัวพันธ์)

..........กรรมการ

(ดร. สมโภชน์ อเนกสุข)

..........กรรมการ

(ดร. จันทนา จันทวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๒๓ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2544

ประกาศคุณูปการ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิภาภรณ์ ทรัพย์กรานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายใจ พัวพันธ์ ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ที่แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเป็นผู้คอยให้กำลังใจให้ความเอื้ออาทรต่อผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ข้อมูลจนกระทั่งเสร็จสิ้นการวิจัยโดยให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเนื่องจากการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2544 จึงขอขอบพระคุณคณะกรรมการผู้พิจารณาทุน และมหาวิทยาลัยบูรพาที่สนับสนุนงานวิจัยมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ ๆ หลาน ๆ คุณประสพ นิภารักษ์ และกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้กำลังใจผู้วิจัยมาตลอดการศึกษาเล่าเรียนในหลักสูตรนี้

บุญนำ สมุทรศรีรินทร์

42922331: สาขาวิชา: การบริหารการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: ประสบการณ์/ การบริหารบุคลากร/ ความเอื้ออาทร/ หัวหน้าหอผู้ป่วย

บุญนำ สมุทรศรีรินทร์: ประสบการณ์การบริหารบุคลากรด้วยความเอื้ออาทรของหัวหน้าหอผู้ป่วย
ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออกเฉียง (EXPERIENCES OF PERSONNEL MANAGEMENT WITH
CARING AMONG HEAD NURSES IN THE REGIONAL HOSPITAL) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์:
วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, กศ.ด., รัชนิการ์ณ ทรัพย์กรานนท์, Ph.D., สายใจ พัวพันธ์, Ph.D. 107 หน้า.
ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-502-430-9

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อบรรยายประสบการณ์การบริหารบุคลากรด้วยความเอื้ออาทรของ
หัวหน้าหอผู้ป่วย ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออกเฉียง โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดเชิง
ปรากฏการณ์วิทยา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางของ
โคไลซซี (Colaizzi, 1978 cited in Streubert & Carpenter, 1995, p. 39) กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลจนถึงจุดที่ข้อมูล
อิ่มตัวมี 6 คน

ผลการวิจัย พบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยให้ความหมายของความเอื้ออาทร ซึ่งเกิดขึ้นในบริบทของการบริหาร
บุคลากรไว้ 5 ประเด็น ดังนี้

1. การช่วยเหลือบุคลากร โดยพบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยได้ช่วยเหลือบุคลากร ใน 3 ด้าน คือ
 - 1) ช่วยเหลือเมื่อบุคลากรมีปัญหาเกี่ยวกับการทำงาน 2) ช่วยเหลือเมื่อบุคลากรมีปัญหาส่วนตัว 3) ช่วยเหลือเมื่อบุคลากรมีปัญหาครอบครัว
2. การมีความรู้สึกที่ดีต่อบุคลากร พบว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยแสดงความรู้สึกที่ดีต่อบุคลากรใน 6 ลักษณะ
คือ 1) การให้ความรักและความจริงใจ 2) การเห็นอกเห็นใจและสงสาร 3) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา 4) ความรู้สึก
ห่วงใย 5) ความกรุณา 6) การมีความรู้สึกเสมือนบุคลากรเป็นญาติ
3. การพัฒนาบุคลากร พบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยได้กระทำหรือแสดงออกถึงการพัฒนาบุคลากรใน 5 วิธี
คือ 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาต่อ 2) สนับสนุนให้บุคลากรมีการตัดสินใจ มีความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ และนำความคิดนั้นมาใช้ในการปฏิบัติงาน 3) สอนงาน 4) มอบหมายงานให้บุคลากร 5) ให้อำนาจ
ในการตัดสินใจ
4. การประคับประคองจิตใจบุคลากร โดยพบว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยได้แสดงออกใน 4 ลักษณะ คือ
 - 1) การชมเชย 2) การให้เกียรติ 3) การรับฟัง 4) การให้คำปรึกษา
5. การเสริมสร้างพลังจิตวิญญาณให้เกิดแก่บุคลากร ด้วยการนำความเชื่อและการปฏิบัติตามหลัก
พระพุทธศาสนาใช้ในการบริหารบุคลากร

ผลการวิจัยที่ได้นำไปสู่การเข้าใจความหมายในประสบการณ์การบริหารบุคลากรด้วยความเอื้ออาทร
ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ในโรงพยาบาลศูนย์ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาแนวคิด และการปฏิบัติให้กับผู้บริหาร
ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการเตรียมผู้บริหารทางการพยาบาล รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้
ประโยชน์ในด้านการศึกษา และการวิจัยต่อไป

42922331: MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORDS: EXPERIENCE/ PERSONNEL MANAGEMENT/ CARING/ HEAD NURSES

BOONNUM SAMUTCHOCHARINE: EXPERIENCES OF PERSONNEL MANAGEMENT WITH CARING AMONG HEAD NURSES IN THE REGIONAL HOSPITAL. THESIS ADVISORS:

WICHITPORN LAUSUWANAGOON, Ed.D., RATCHARNEEPORN SUBGRANON, Ph.D.,

SAICHA PUAPAN, Ph.D. 107 P. 2004. ISBN 974-502-430-9

The purpose of this research was to describe the experiences of personnel management with caring among head nurses in the regional hospital. Six head nurses from the regional hospital volunteered to participate in in-depth interview. Data were analyzed using Colaizzi's method. (Colaizzi, 1978 cited in Streubert & Carpenter, 1995, p. 39).

The research result showed that the head nurses described the meaning of personnel management with caring in 5 themes as follows;

1. Helping, which could divided into 3 subthemes 1) in work's problems 2) in private problems, and 3) in family's problems.

2. Positive thinking, which could divided into 6 subthemes 1) love 2) compassion 3) empathy 4) concern 5) kindness 6) brotherliness.

3. The personnel development, head nurses slated 5 ways to present which were 1) support the study and training 2) allow staff for the decision making, creative thinking, and 3) coach staff 4) assign staff 5) empower staff.

4. Psychological support, which could divided into 4 subthemes 1) admiration 2) respectation 3) listening 4) counselling.

5. The allowance for existential phenomenological spiritual forces which applied the teaching of Buddha.

The results of the study led lead to the understanding of the experiences of personnel management with caring among head nurses in the regional hospital which would be beneficial to the development of concept and the implementation of the administration. Also it can be used as guidelines for self-preparation of the administrators, as well as basic information for further studies.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ทั่วไปของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
นิยามศัพท์ในการวิจัย.....	9
ฐานแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	11
2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรทางการพยาบาล.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับความเอื้ออาทร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเอื้ออาทร.....	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	33
สถานที่เก็บข้อมูล.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล.....	46
ส่วนที่ 2 การให้ความหมายของความเอื้ออาทรของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	66
การอภิปรายผล.....	67
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	96
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	107